detīminantis sic phs in.vij.eth.distīguit duplex
iustū.s.morale z legale.debitū aūt morale est du
plex. dictat eni rō aliq̄d faciēdū vel tāq̄ nēcriū
sine quo nō pt esse ordo ṽtutis. vel tāq̄ vtile ad
h̄ q̄ ordo ṽtutis melius ꝯſuetur. et ſm h̄ quedā
moraliū p̄cise p̄cipiūtur vel ꝓhibētur in lege sic
nō occides. nō furtū facies. et hec ꝓp̄e dīr p̄cepta.
quedā vero p̄cipiūtur vel ꝓhibētur nō q̄ī p̄cise de
bita ſ ꝓpter melius. et ista possunt dici mādata
q̄ quādā inductōnez habēt et ꝑsuasionez. sic il-
lud exo. xxij. si pignus acceperis vestimētū a ꝓxi-
mo tuo ante solis occasū reddas ei. et alia silia.
vnde iero. dicit. q̄ in p̄ceptis est iusticia. in man-
datis vero caritas. debitū aūt ex detīmnacōne le-
gis in rebꝫ quidē hūanis ꝑtinet ad iudicialia. in
rebꝫ aūt dīnis ad cerīmōialia. quāuis etiā ea q̄
ꝑtinēt ad penā vel ad p̄mia dici possunt testimo
nia inquātū sūt ꝓtestacōes q̄dā dīne iusticie. oīa
vero p̄cepta legis possunt dici iustificacōnes in-
quātū sūt quedā executiōnes legalis iusticie. pos
sūt etiā et aliter mādata a p̄ceptis distingui ut
p̄cepta dicātur q̄ deus ꝑ seipm iussit. mādata aūt
q̄ ꝑ alios mādauit. ut ipm nomē sonare vıd̄r. ex
quibꝫ oībus apparet q̄ oīa legis p̄cepta ꝯtinētur
ſb moralibꝫ cerīmōialibꝫ z iudicialibꝫ. Alia vero
nō habēt rōnez p̄ceptoꝝ. ſ ordinātur ad obſuā-
cōnem p̄ceptoꝝ ut dictū est. ¶ Ad. j. g̊ dōm. q̄
sola iusticia inter alias ṽtutes importat rōnem
debiti. et ideo inter moralia intm̄ sūt lege detīmna
bilia inquātū ꝑtinent ad iusticiā. cuius etiā q̄dā
ꝑs est religio ut tullius dicit. vñ iustum legale
nō pt esse aliqd̄ p̄ter cerīmōialia et iudicialia p̄-
cepta. ¶ Ad alia patꝫ rn̄sio ꝑ hec q̄ dicta sunt.

AD. vj. sic ꝓceditur. vid̄r q̄ lex vetus non
debuit inducē ad obſuātiā p̄ceptoꝝ ꝑ tē-
pales ꝓmissiones et cōminacōes. Intētio enim
legis dīne est ut hoīes deo ſbdat ꝑ timorē z amo
rē. vñ d̄r deut. x. et nūc isrl' q̄d dñs deus tuus petit
a te nisi ut timeas dñm tuū et ābules in vijs ei⁹
et eū diligas. sed cupiditas reꝝ tēpaliū abducit
a deo. dic eni aug̊ in li. lxxxiij. q. q̄ venenū carita
tis est cupiditas. g̊ ꝓmissiōes z ꝯminacōes tē-
paliū videtur ꝯtrariari intētiōi legislatoris q̄ fa-
ciat legē reprobabilē ut patꝫ ꝑ phm in. ij. politi.
¶ P̄. lex dīna est excellētior q̄ hūana. videmus
aūt in scientijs q̄ quāto aliq̄ est altior tāto ꝑ alti
ora media ꝓcedit. g̊ cū lex hūana ꝓcedat ad in
ducēdū hoīes ꝑ tēpales ꝯminacōnes z ꝓmissi-
ones. lex dīna nō debuit ex hijs ꝓcedē ſ ꝑ alia
maiora. ¶ P̄. illud nō pt esse p̄miū iusticie vel pe-
na culpe qd̄ equalr̄ euenit et bonis et malis. ſ sicut
d̄r ecc. ix. vniūsa tēpalia eque veniūt iusto z im-
pio bono et malo. mūdo et immūdo. immolāti vi-
ctimas et sacrificia ꝯtēnenti. g̊ tēpalia bona vel
mala nō ꝯueniēter ponūtur ut pene vel p̄mia mā
datoꝝ legis dīne. ¶ Sꝫ ꝯtra est qd̄ d̄r isa. j. q̄ si vo
lueritis et audieritis me bona terre comedetis.
q̄ si nolueritis et me ad iracūdiā ꝓuocaueritis
gladius deuorabit vos. Rn̄sio. dōm q̄ in sciētijs
speculatis sic inducūtur hoīes ad assentiēdū cō-
clusionibꝫ ꝑ media sillogistica. ita etiā in quibus-
libꝫ legibus hoīes inducūtur ad obſuātias p̄ce-
ptoꝝ ꝑ penas et p̄mia. videmus aūt in sciētijs spe-
culatis q̄ media ꝓponūtur auditori ſm eius cō
dicōnez. vnde oportꝫ ordinate in sciētijs ꝓcedē
ut ex nocōribꝫ disciplina incipiat. ita etiā oportꝫ
eū q̄ vult inducē hoīez ad obſuātiā p̄ceptoꝝ ut
ex illis eū mouere incipiat q̄ sūt in eius affectu.
sic pueri ꝓuocātur ad aliq̄d faciēdū aliquibus
pluribꝫ munusculis. dictū est aūt sup̄ q̄ lex ve-
tus disponebat ad xp̄m sic impfectū ad ꝑfectū.
vnde dabatur ꝓplo adhuc impfecto in ꝯpacōne
ad ꝑfectōnez q̄ futura erat ꝑ xp̄m. et ideo ꝓplus
ille ꝯpatur puero ſb pedagogo existēti ut patet
gal. iij. ꝑfectō aūt hoīs est ut ꝯtēptis tēpalibus
spūalibꝫ inhereat ut patꝫ ꝑ illud qd̄ aplus dicit
phili. iij. q̄ quidē retro sūt obliuiscens ad ea q̄ p̄-
ora sūt me extēdo. quicūq̄ g̊ ꝑfecti sumus h̄ sen-
tiamus. impfectoꝝ aūt ē q̄ tēpalia bona deside-
rent in ordine tñ ad deū. ꝑfectoꝝ aūt est q̄ in spi
ritualibꝫ bonis finē ꝯstituāt. vnde legi veteri cō
ueniebat ut ꝑ tēpalia q̄ erāt in affectu hoīm im-
ꝑfectoꝝ manuducēt hoīes ad deū. ¶ Ad. j. g̊. dō.
q̄ lex hūana inducit hoīes ex tēpalibꝫ p̄mijs vel
penis ꝑ hoīes inducēdis. lex vero dīna ex p̄mijs
vel penis exhibēdis ꝑ deū. et in h̄ ꝓcedit ꝑ media
altiora. ¶ Ad. ij. dō. q̄ cupiditas q̄ hō ꝯstituit si
nē in tēpalibꝫ bonis ē caritatis venenū. ſ ꝯsecucō
tēpaliū bonoꝝ q̄ hō desiderat in ordine ad deū est
quedā via inducēs impfectos ad dei amorē ſm
illud p̄s. ꝯfitebitur tibi cū bñfeceris illi. ¶ Ad
. iij. dōm. q̄ sic patet historias veteris testamē
reuoluenti ꝯūis status ꝓpli ſb lege in ꝓspitate
fuit q̄ diu legē obſuabāt. et stati declināres a p̄-
ceptis legis in multas adūsitates incidebāt. sed
aliq̄ ꝑsone ꝑticulares etiā iusticiā legis obſuātes
in aliq̄s adūsitates incidebāt vel q̄ iam erāt spi
rituales effecti ut ꝑ h̄ magis ab aspectu tēpaliū
abstraherētur et eoꝝ ṽtus ꝓbata reddētur. aut
q̄ opa legis exterius implētes cor totū habebāt
in tēpalibꝫ defixū z a deo elogatū. ſ qd̄ d̄r isa. xxi.
ꝓpls h̄ labijs me honorat cor eoꝝ aūt ē lōge a me

DEinde ꝯsiderādū est de singulis gene-
ribꝫ p̄ceptoꝝ veteris legis. Et p̄mo de
p̄ceptis moralibꝫ. ¶ Scdō de cerīmōi
alibꝫ. ¶ Tercō de iudicialibꝫ. ¶ Circa
p̄mū querūtur. xij. ¶ Primo vtrū p̄cepta mora
lia legis veteris sint de lege nature. ¶ Scdō vtrū
p̄cepta moralia veteris legis sint de actibꝫ oīm
ṽtutū. ¶ Tercō vtrū oīa p̄cepta moralia vete
ris legis reducantur ad decē p̄cepta decalogi.
¶ Quarto de distinctōne decalogi. ¶ Quīto de nu-
mero eoꝝ. ¶ Sexto de ordine. ¶ Septio de mō tra-
dēdo ipa. ¶ Octauo vtrū sint dispensabilia. ¶ No
no vtrū modus obſuādi ṽtutē cadat ſb p̄cepto
¶ Decimo vtrū modus caritatis cadat ſb p̄cepto
¶ Vndecimo de distinctōne alioꝝ p̄ceptoꝝ mo
raliū. ¶ Duodecimo vtrū p̄cepta moralia veteris
legis iustificēt.

AD. j. sic ꝓceditur. vid̄r q̄
nō oīa p̄cepta moralia ꝑtineāt ad legē nāe.
d̄r eni ecc. xvij. addidit illis disciplinā et lege vi
te hereditauit eos. ſ disciplina diuiditur cōtra

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0267
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt